

## **ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЕННЯ І ВЖИВАННЯ НЕОЛОГІЗМІВ У СУЧАСНИХ ТВОРАХ ЖАНРУ «ФЕНТЕЗІ»**

Фентезі – піджанр фантастики, одного з жанрів сучасного мистецтва, дія якого відбувається у вигаданому світі, де чудеса й вигадка нашого світу є реальністю.

Магія й інші надприродні явища не обов'язково повинні бути головними елементами сюжету, теми чи місця дії, проте в будь-якому випадку вони присутні у творі як частина картини світу. Багато історій цього жанру відбуваються у вигаданих світах, де чари є звичною справою. Як правило, від наукової фантастики та літератури жахів фентезі відрізняється відсутністю псевдо-наукових та макабричних тем, хоча всі три жанри мають багато спільного.

У популярній культурі переважає умовно середньовічна форма жанру фентезі, особливо після всесвітнього успіху трилогії «Володар Перснів» Дж. Р. Р. Толкіна. Проте в ширшому, вульгарному розмовному значенні до фентезійного жанру відносять твори багатьох письменників, художників, кінорежисерів і музикантів – починаючи від стародавніх міфів та легенд і закінчуючи сучасними творами, популярними серед широкого загалу.

Найголовнішими рисами жанру є фантастичні елементи, включені у внутрішньо цілісне місце дії, а незмінною темою – запозичення з міфології та фольклору. Така структура допускає існування будь-якого фантастичного елемента: він може бути прихованим, або проникати в на вигляд реальний світ, може втягувати героїв у світ із саме такими елементами, або може відбуватися у вигаданому світі, в якому такі елементи є невіддільною частиною. По суті, фентезійний світ керується законами, які сам створює, дозволяючи використання магії та інших фантастичних прийомів, однак залишаючись внутрішньо цілісним. Містичні та інші елементи, які згодом окреслили фентезі та його різні піджанри, завжди були частиною деяких із найвидатніших і найпопулярніших літературних творів, починаючи, мабуть, з «Епосу про Гільгамеша» та інших найдавніших записів, відомих людству. Від «Одісеї»

до «Беовульфа», від «Махабхарати» до «Тисячі й однієї ночі», від «Рамаяни» до «Подорожі на Захід», і від Артурівського циклу і лицарського роману до епічної поеми «Божественна комедія» – фантастичні пригоди про відважних героїв та героїнь, смертоносних монстрів і таємничі світи, надихали багатьох авторів і читачів. У цьому сенсі історія фентезі нерозривно пов'язана з історією літератури.

Існує багато творів, в яких межа між фентезі та іншими жанрами літератури є розмитою, а питання, чи вірили в можливість чуда автори таких творів, як «Сон літньої ночі» чи «Сер Гавейн і Зелений лицар», не дозволяє чітко визначити, коли з'явилося фентезі в його сучасному сенсі.

Зазвичай історію сучасного фентезі ведуть від Джорджа МакДональда, шотландського автора таких творів як «Принцеса і гоблін» та «Фантасти» (1858), останній з яких вважається першим романом в жанрі фентезі для дорослих. МакДональд справив великий вплив на творчість Дж. Р. Р. Толкіна і К. С. Льюїса. Ще одним видатним автором цього періоду був Вільям Морріс, популярний англійський поет, який наприкінці XIX ст. написав кілька романів, у тому числі «Колодязь на краю світу».

В XIX і на початку XX століття твори у жанрі фентезі часто публікувалися в тих самих журналах, що й наукова фантастика, і були часто написані тими ж авторами. Справжнє народження сучасного фентезі відбулося після публікації «Володаря перснів» Дж. Р. Р. Толкіна. Ця книга, а також «Хроніки Нарнії» К. С. Льюїса і «Земномор'я» Урсули Кребер Ле Гуїн заклали основи одного з найпопулярніших жанрів, у якому зараз працюють сотні письменників.